

29. nóvember 2010
SI-68431

Nefndasvið Alþingis
nefnasvid@althingi.is
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki, 196. mál á 139. löggjafarþingi.

Með tölvubréfi dags. 22. nóvember 2010 óskaði nefndasvið Alþingis eftir umsögn Seðlabanka Íslands um ofangreint frumvarp.

Með frumvarpinu er lagt til að sérstakur skattur verði lagður á fjármálafyrirtæki til tekjuöflunar fyrir ríkissjóð. Gert er ráð fyrir að skattstofninn verði 0,045% af heildarskuldum að frádregnum tryggðum innstæðum hjá Tryggingarsjóði innstæðueigenda og fjárfesta. Áætlað er að tekjur ríkissjóðs af skattinum verði um 1 ma.kr. á ári.

Almennar athugasemdir

Fram kemur í frumvarpinu að markmið með skattlagningunni sé tvíþætt. Annars vegar að afla ríkinu tekna til að mæta þeim mikla kostnaði sem fallið hefur á ríkissjóð vegna hruns íslenska fjármálakerfisins og hins vegar að draga úr áhættusækni fjármálafyrirtækja með því að leggja sérstakan skatt á skuldir þeirra vegna kerfisáhættu með tilheyrandi kostnaði sem áhættusöm starfsemi þeirra getur haft í för með sér fyrir þjóðarbúið.

Fram kemur í athugasemdum við frumvarpið að fjármálafyrirtæki séu mikilvægur hlekkur í efnahagslífi hvarrar þjóðar. Af því leiði að rekstrarvandráði þeirra geti haft í för með sér verulegan þjóðfélagslegan kostnað, eins og dæmin sanna. Þann gríðarlega kostnað sem lagst hefur á íslenska ríkið í kjölfar hruns fjármálakerfisins hér á landi má að stórum hluta rekja til óhóflegrar áhættusækni fjármálafyrirtækja. Í því ljósi er talið réttmætt að þeir aðilar sem starfa á þessum markaði greiði ríkissjóði tiltekið framlag sem muni nýtast við endurreisn fjármálakerfisins á næstu árum. Enn fremur skiptir stöðugt fjármálakerfi höfuðmáli fyrir áframhaldandi rekstur íslensks fjármálamarkaðar og því eðlilegt að hluti þess kostnaðar sem fellur til við að skapa slíkar aðstæður falli á fjármálafyrirtæki. Seðlabankinn tekur undir að mikilvægt sé að leita leiða til þess að stuðla að stöðugleika fjármálakerfisins en bendir jafnframt á nauðsyn þess að skatturinn verði hóflegur til að minnka líkur á því að hann verði í raun borinn uppi af viðskiptamönnum fjármálafyrirtækja með hærri vaxtamun og þjónustugjöldum.

Í athugasemdum við frumvarpið kemur fram að auk þess að vera bein tekjuöflun fyrir ríkissjóð, a.m.k. fyrst um sinn, er með frumvarpinu leitast við að hvetja fjármálafyrirtæki til að fjármagna sig með öruggari hætti, þ.e. að vera með hátt eigið fé og tryggð innlán. Síðar sé mögulegt að skoða hvort tekjur af umræddum skatti eigi að renna í sérstakan viðlagasjóð. Jafnframt kemur fram að með frumvarpinu sé verið að fylgja þróun í Evrópu en einungis Svíar hafa nú þegar tekið upp svokallað stöðugleikagjald (s. stabilitetsavgift) sem lagt er á heildarskuldir fjármálafyrirtækja. Margar aðrar Evrópuþjóðir hafi þó lýst því yfir að þær ætli að fara að fordæmi Svía, m.a. Frakkar, Bretar og Þjóðverjar. Með batnandi afkomu ríkissjóðs er eðlilegt að skoða hvort tekjur af umræddum skatti eigi fremur að renna í sérstakan viðlagasjóð sem verði trygging gegn mögulegum fjármálaáföllum í framtíðinni. Mikilvægt er að fylgst sé með framvindu slíkra mála hjá nágrannaþjóðunum og taka lögin til endurskoðunar með hliðsjón af þróun innan EES.

Stofn skattsins sem hér um ræðir er heildarskuldir eins og þær koma fram á skattframtali að frádregnum tryggðum innstæðum hjá Tryggingarsjóði innstæðueigenda og fjárfesta. Í frumvarpi sem efnahags- og viðskiptaráðherra hyggst leggja fram á yfirstandandi þingi um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta er gert ráð fyrir að hámarksgreiðsla sé 100.000 evrur og miðast hún við innstæður innstæðueiganda hjá sömu innlánsstofnun óháð fjölda innlánsreikninga. Forsendur þessa frádráttarliðar taka mið af því að umrætt frumvarp efnahags- og viðskiptaráðherra verði samþykkt. Nái það ekki fram að ganga eða ef gerðar verða verulegar breytingar á því getur reynst nauðsynlegt að gera viðeigandi breytingar á frumvarpi um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki að því er varðar frádrátt tryggðra innstæðna. Í ljósi framangreinds telur Seðlabankinn að leggja ætti fram frumvarp um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki og frumvarp um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta samhliða.

Seðlabankinn ræður ekki yfir sérþekkingu á sviði refsiréttar en vill engu að síður benda á að tilvísanir í 6. gr. frumvarpsins standast hugsanlega ekki þær kröfur sem gerðar eru til skýrleika refsheimilda.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Tryggvi Pálsson
framkvæmdastjóri